

план і технологію практичної діяльності (комплекс психодіагностичних та профорієнтаційних методик) для отримання достовірних результатів. Отримані результати, які містять висновки і обґрунтовані рекомендації, він передає старшокласнику.

**Морін Олег**  
Інститут проблем виховання НАПН України

## **АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ОСВІТНИХ ОКРУГІВ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

*Розкрито окремі результати дослідження змісту та педагогічних засобів забезпечення професійного самовизначення учнівської молоді в умовах освітніх округів.*

***Ключові слова:** освітній округ, професійне самовизначення, ресурсний центр професійної орієнтації, центр розвитку кар'єри.*

В останні роки соціально-економічний розвиток країни супроводжуються формуванням ринку праці, для якого характерним є зростання безробіття, загострення конкуренції, виникнення нових вимог до рівня підготовки фахівців, які здатні швидко адаптуватися до вимог сучасного виробництва. Вирішення означеної проблеми тісно пов'язано з активізацією процесу професійного самовизначення особистості, допомозі у побудові та подальшому супроводі розвитку професійної кар'єри випускників загальноосвітніх, професійних і особливо вищих навчальних закладів.

Як свідчить освітня і виховна практика, сучасним і потенційно дієвим плацдармом для розгортання означеної системи є освітні округи, які мають потужний потенціал для створення цілісної самодостатньої освітньої системи, визначальним елементом функціонування якої постає дієва професійна орієнтація учнівської молоді.

Профорієнтаційна діяльність суб'єктів освітніх округів має бути скоординована єдиною визначеною ними структурною одиницею у своєму складі, тобто відповідним опорним закладом. Оптимальним варіантом для провадження такої діяльності в освітньому окрузі є створення ресурсних центрів професійної орієнтації.

Метою виступу є розгляд аспектів забезпечення професійного самовизначення учнівської молоді в умовах функціонування ресурсних центрів професійної орієнтації освітніх округів.

Ресурсний центр професійної орієнтації є структурним підрозділом освітнього округу. Діяльність центру підпорядкована цілям державної політики в галузі профорієнтації молоді, організації профорієнтаційного і частково психологічного обслуговування учнів означеної вікової групи з урахуванням їх

професійних інтересів, потреб, можливостей, стану здоров'я та потреб загальнодержавного і регіонального ринків праці.

Провідними завданням діяльності ресурсного центру професійної орієнтації освітнього округу є: упровадження курсів за вибором профільно-орієнтаційного та профорієнтаційного спрямування; психолого-педагогічне діагностування та консультування вибору учнями основної школи профільно навчання; професійне консультування; проведення профільних і професійних проб; координація діяльності психологічної служби, Державної служби зайнятості, педагогічних колективів, батьків та громадськості, тощо.

Оснащення ресурсного центру професійної орієнтації учнівської молоді має містити інформаційні (друковані, аудіовізуальні, електронні), навчально-методичні та нормативно-правові матеріали, інші документи щодо організації профорієнтаційної роботи з учнями. Обов'язковою умовою є наявність засобів інформаційно-комунікаційних технологій, відповідних пакетів прикладних та інформаційних програм, іншого програмного забезпечення, що дозволяє автоматизувати окремі види діяльності і при необхідності забезпечити впровадження дистанційних технологій профорієнтаційної роботи.

Важливою складовою діяльності ресурсного центру є вивчення, узагальнення і особливо поширення передового вітчизняного та зарубіжного досвіду з профорієнтації учнівської молоді, яке має відбуватися під час проведення тематичних виставок, конференцій, семінарів, лекцій, інших масових заходів.

Не останнє місце має посісти моніторинг, аналіз та узагальнення соціально-демографічної ситуації і особливостей регіону, перспектив розвитку ринку праці країни та регіону. Особливо в площині збору інформаційно-довідкових матеріалів про сучасні види виробництва, зміст і перспективи розвитку масових професій, їх вимоги до людини, професійні навчальні заклади, форми й умови професійної підготовки та перепідготовки, можливості професійно-кваліфікаційного зростання, про потреби підприємств, господарств у кваліфікованих кадрах.

Показовим результатом діяльності ресурсного центру профорієнтації є моніторинг вступу випускників до навчальних закладів різного типу чи працевлаштування. Перспективним напрямом діяльності центру є забезпечення супроводу і розвитку професійної кар'єри випускників.

За умови входження до освітнього округу закладів професійно-технічної та вищої освіти, з метою забезпечення супроводу освітньої і професійної траєкторій випускників навчальних закладів, майбутніх студентів, доцільним є створення «Центрів розвитку кар'єри».

Отже, функціонування освітніх округів дозволяє побудувати дієву систему освіти практично усіх рівнів, забезпечити доступ учнівської молоді до якісної освіти, ефективно використовувати потенціал педагогічних працівників, фахівців психологічної служби, залучати широке коло зацікавлених осіб і організацій, раціонально використовувати наявну навчально-методичну і матеріально-технічну базу суб'єкту округу.

### Література:

1. Бех І.Д. Виховний процес в осягнутих глибинах // Шкільний світ (специвипуск), № 5 (685), березень 2014. – 42 с.
2. Гуцан Л.А. Особливості організації профільного навчання і професійної підготовки учнівської молоді в умовах освітнього округу/ Л. А Гуцан // Матеріали звіту наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2013 рік / [За ред. О. В. Сухомлинської, І. Д. Бега, Г. П. Пустовіта, О. В. Мельника ; літ. ред. І. П. Білоцерківцев]. – Івано-Франківськ : НАІР, 2014. – Вип. 4. – С.338 – 342.

Охріменко Заріна

Інститут проблем виховання НАПН України

## СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

*Обґрунтовано важливість об'єднання зусиль всіх фахівців з профорієнтації на рівні територіальних громад, відповідно до того, що процес професійного самовизначення старшокласників не може бути звужений межами загальноосвітніх шкіл.*

*Ключові слова: професійне самовизначення, професійна консультація, соціальне партнерство, територіальна громада.*

Проблема професійного самовизначення, яке набуває особливої актуальності в старшому шкільному віці, є традиційним предметом психолого-педагогічних досліджень. Від того як саме буде проходити цей процес залежить впевненість особистості в завтрашньому дні, її самопочуття та самоефективність в майбутньому. Однак, беззаперечним є те, що юна особистість ще не має досвіду вирішення складних питань особистісного розвитку. Отже, зусилля фахівців мають бути спрямовані на кваліфікований і всебічний супровід учня в процесі професійної орієнтації. Вирішити ці завдання на рівні загальноосвітнього навчального закладу доволі складно. Саме тому, постає необхідність об'єднання всіх матеріально-технічних, профорієнтаційних ресурсів освітніх закладів територіальних громад.

Проблема професійного самовизначення особистості тривалий час досліджувалася цілою плеядою вітчизняних та українських дослідників, серед яких особливу важливість мають праці присвячені актуалізації особистісних аспектів професійного самовизначення (І.Бех, Г.Балл, О.Вітковська, Б.Федоришин та ін.) Наукові основи професійного консультування, його психолого-педагогічні аспекти були закладені і розроблялися в працях Н.Гейжан, Є.Зеєра, Є. Клімова, М. Пряхнікова та ін. Дослідження особливостей професійного самовизначення в умовах освітнього округу здійснено співробітниками лабораторії трудового виховання Інституту проблем